

Trollhättans kommun

2019-09-30

1 (17)

trollhattan.stad@trollhattan.se

Dnr-2018:9376

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Hjortmosseskolan F-4 i Trollhättans kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en regelbunden kvalitetsgranskning på Hjortmosseskolan F-4 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte i granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. För varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar inom/på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hjortmosseskolan F-4 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver analysera och utvärdera skolenhetens resultat samt göra lärarna delaktiga i arbetet i syfte att tydliggöra resultatet och de utvecklingsbehov som finns.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personal följa upp och analysera avvikelser i omdömen och betyg i syftet att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 februari 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:9376) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen, och utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till Skolinspektionens bedömning är att rektorn följer upp upp och analyserar skolans resultat avseende kunskaper och värden samt fattar vissa beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning utifrån analysen. Emellertid har rektorn inte sett till att beslutade åtgärder implementerats och fått effekt i verksamheten. Rektorn följer inte upp hur undervisningen genomförs eller att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Inte heller följer rektorn upp de förutsättningar som lärarna har getts för att genomföra sitt uppdrag. Även om rektorn följer upp verksamheten genom att finnas närvarande i skolmiljön och ställer frågor kring aktuella situationer så används inte detta i en systematisk analys av verksamheten. En bidragande orsak till att utvecklingsåtgärder inte genomförs kan vara att rektorns ledning och styrning av det pedagogiska utvecklingsarbetet är otydligt för personalen.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn till viss del driver ett strukturerat och systematiskt arbete med att följa upp och analysera hur väl verksamheten fungerar. Rektorn följer upp kunskapsresultat men ett helhetsperspektiv i uppföljningen saknas. Detta då rektorn inte ställer kunskapsresultat i relation till undervisningens genomförande eller verksamhetens förutsättningar. Rektorn följer tillsammans med lärare och elevhälsan upp betyg i årskurs 6, resultat av nationella prov i årskurs 3 och 6 samt måluppfyllelsen i svenska och matematik i årskurs 1 vilket framgår av insänd dokumentation inför granskningen. Enligt rektorn följs elevernas kunskapsresultat upp kontinuerligt, bland annat vid klasskonferenser och arbetslagsmöten. Rektorn uppger att hon även skaffar sig information om vad som sker i undervisningen via elevhälsomöten som genomförs varje vecka. Lärarna dokumenterar elevernas kunskapsresultat i skolans lärplattform. Lärarnas dokumentation av kunskapsresultat följs sedan upp av rektorn och elevhälsan. Gällande skolans arbete med värdegrundsuppdraget följs det upp med hjälp av elevenkäter innehållande frågor om likabehandling, studiero och trygghet. Rektorn uppger att lärarna är med i analysen av såväl kunskapsresultaten som resultaten av arbetet för trygghet och studiero. Det framkommer varken i intervju eller i insänd dokumentation att uppföljning av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen har genomförts. I den dokumentationen som inkommit inför granskningen framgår att rektorn vid uppföljning av verksamheten vid vårterminen 2018 identifierade att flera elever upplever brister i studieron på skolan. Trots att de

identifierat behov av att arbeta med studieron finns ingen beskrivning av hur skolan ska arbeta för att utbildningen ska präglas av studiero. Förstelärarna uppger att de under innevarande läsår arbetat med att kartlägga skolans behov av utveckling med hjälp av Skolverkets självskattningsverktyg BRUK men att det ännu inte har lett till några beslut om utvecklingsområden. Lärarna uppger att rektorn i liten grad driver det pedagogiska utvecklingsarbetet men att rektorn uttryckt att hen känner tillit till att lärarna gör ett bra arbete utifrån de nationella styrdokumenterna. Det händer att rektorn gör lektionsbesök eller frågar hur det går i klassen men det är inget som sker i alla klasser eller med systematik och det är även otydligt för lärarna vad syftet med besöken är. Enligt såväl elevhälsan som lärarna är rektorn duktig på att informera om aktuella skeenden samt på att vara tillgänglig i skolmiljön men att rektorn inte har förutsättningar för att vara skolans pedagogiska ledare. Lärare uppger i intervjuer att vissa av skolenhetens utvecklingsområden kommer från huvudmannen men att vissa tas fram efter lärarnas medarbetarsamtal med rektorn. Såväl rektor som lärare uppger att det saknas gemensamma tillfällen för diskussion om utvecklingsarbete som behöver genomföras på skolenheten utifrån resultat och analys av dessa.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete är begränsad. Visserligen finns det enligt rektorn en övergripande jämställdhetsplan som huvudmannen tagit fram men det saknas ett strategiskt och systematiskt arbete på skolenheten för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar. Vid genomgång av satta betyg beaktade man jämställdhetsperspektivet och såg att flickorna hade något högre måluppfyllelse än pojkarna i de lägre klasserna, uppger rektorn. Detta resultat har dock inte analyserats vidare eller lett till några åtgärder som rektorn beskriver. Det finns en jämställdhetsplan från huvudmannen som alla ska arbeta efter, uppger rektorn. Dock kan någon lärare ha missat att arbeta med jämställdhet trots att alla fått information om planen, säger rektorn. Lärarna uppger att det inte fattats några beslut om åtgärder för att arbeta med jämställdhet på skolenheten. Lärarna säger att de diskuterat jämställdhetsuppdraget i grupper men att arbetet ännu inte har kommit så långt att det fattats några beslut om det fortsatta arbetet. Lärarna uppger att det arbete som genomförs gällande jämställdhetsuppdraget endast görs utifrån enskilda lärares initiativ.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning leder och organiserar arbetet för att främja utveckling av kunskapsmålen och av värdegrundsarbetet. Mycket av det utvecklingsarbete som pågår på skolan utgår från enskilda eller grupper av lärares initiativ. Visserligen genomför rektorn samtal med lärarna såväl i organiserad form som mer spontant men det saknas ett organiserat arbete för att utveckla det pedagogiska arbetet på skolenheten, vilket framkommer i intervjuer med såväl lärare som rektor. Såväl rektorn som lärare uppger att de under innevarande läsår håller på att bygga upp en organisation då skolenheten är ny. Ett exempel på arbetet är att det har utsetts ett antal nyckelpersoner som ska fungera som bryggan mellan rektorn och övrig personal men en sådan organisation har ännu inte börjat fungera vid tiden för granskningen. Det finns förstelärare på skolan men det är för flera av de intervjuade lärarna otydligt vad förstelärarnas uppdrag är. Möjligheter till samverkan mellan lärare ser mycket olika ut beroende på vilken årskurs eller ämne lärarna undervisar i. I vissa årskurser fungerar samverkan mycket bra, enligt lärarna, för att de själva har kunnat ordna tider för att träffas. För andra lärare är organisationen sådan att samverkan mellan lärare är svår att få till. Former av möten som finns på skolan är arbetslagsträffar och elevhälsomöten. För vissa möten finns uttalat från rektor att samverkan mellan lärare ska ske men vid intervjuer uppger flera lärare att det inte fungerar som planerat och att det saknas en gemensam agenda för vad lärarna ska samverka om. De säger vidare att det är upp till varje arbetslag att bestämma. Rektor uppger att innevarande läsår till största delen har ägnats åt arbetet med att skapa trygghet med anledning av att den nya skolenheten skapades. Såväl lärare som rektor uppger att mycket av rektorns ledning av personalen sker via både organiserade och spontana samtal. Enligt lärarna finns det inte någon plan för hur obehöriga lärare på skolan ska introduceras, det är upp till arbetslaget att ta hand om. Rektor uppger att hon har samtal med nyanställda och/eller obehöriga för att höra hur det går men att de inte från början har någon mentor. Så småningom får de en mentor som arbetar mer systematiskt med att hjälpa till, uppger rektor.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver analysera och utvärdera skolenhetens resultat samt göra lärarna delaktiga i arbetet i syfte att tydliggöra resultatet och de utvecklingsbehov som finns.

Granskningen visar att rektorn på Hjortmosseskolan F-6 följer upp kunskapsresultat men ett helhetsperspektiv i uppföljningen saknas. För att kunna uppmärksamma eventuella framgångsfaktorer eller utvecklingsområden inom skolenheten behöver både kunskapsresultat och övriga resultat i verksamheten sättas i ett sammanhang och jämföras inom skolenheten och med andra likvärdiga verksamheter.

Enligt skollagen ansvarar rektor för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen, att inriktningen för det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen samt att kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn arbetar med att utveckla uppföljningen på skolenheten. Uppföljningen ska vara systematisk, kontinuerlig och löpande. Det innebär att uppföljningen inte enbart kan ske i slutet på en termin eller läsår. Det som är viktigt i arbetet med uppföljning är att olika resultat bearbetas, samlas ihop, för att kunna utgöra en grund för analys. De uppgifter om undervisningens genomförande, elevernas resultat och förutsättningar för genomförande som inhämtats i uppföljningen måste analyseras. En analys innebär att bryta ner resultatet och studera skillnader och variationer mellan olika elevgrupper och klasser, ämnen och målområden och de nationella målen och kraven i styrdokumentet ska stå i fokus. Ett ytterligare steg i analysen är att försöka identifiera möjliga orsaker till vad låg måluppfyllelse hos eleverna eller problem i undervisningens genomförande beror på.¹ Det är samtidigt viktigt att inte enbart inkludera svagheter i analysen utan även ta fasta på de framgångsfaktorer som finns på skolenheten. Analysen bör beakta frågor om varför måluppfyllelsen ser ut som den gör, vilken förklaring som finns till de resultat skolan har, och vilka skillnader och variationer som finns mellan elevgrupper, klasser, ämnen och målområden. Det är också viktigt att rektor gör elever, lärare och övrig skolpersonal delaktiga i uppföljningsarbetet så att resultaten synliggörs, genom att till exempel jämföra resultat mellan årskurser eller mellan ämnen och över tid. Rektorn kan använda den information som delaktigheten bidrar med som stöd för att hitta förklaringar till hur resultaten ser ut. Det kan också ge viktig information till rektor om hur undervisningen kan utvecklas. Delaktigheten är också viktig eftersom det skapar en förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och förbättringsarbete hos personal och elever.

¹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet*

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög grad elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare visar granskningen att eleverna stimuleras utifrån individuella behov och förutsättningar. Eleverna görs också delaktiga i undervisningen och de ges möjligheter till att reflektera över sitt eget lärande.

Målfokuserad, varierad undervisning med aktivt lärarstöd

Granskningen visar att eleverna möts av en undervisning som är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Det visar sig bland annat genom att eleverna möter varierade arbetsformer och arbetssätt. Av samtliga intervjuer framkommer att eleverna arbetar i såväl helklass som i grupp, par eller enskilt. På lektionerna finns också en variation och en växling mellan olika arbetsuppgifter och olika arbetssätt, såsom föreläsningsform, film, diskussioner eller laborationer. Av de observerade lektionerna har flera ett upplägg med en inledande tyst läsning följt av en gemensam genomgång, som sker i dialog med eleverna. Därefter sker arbete i grupp, par eller enskilt. Lärare från några årskurser berättar i intervjun att de planerar ihop och då alltid utgår från läroplanens mål. De diskuterar också hur de ska arbeta för att göra mål och syfte tydligt för eleverna. Några andra lärare uppger att de gör sin planering på egen hand men att även de utgår från läroplanens mål. Granskningen visar genom observationer och intervjuer att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang för skolarbetet. Detta genom att lärarna är uppmärksamma på de elever som tappat fokus eller ber om hjälp.

Granskningen visar att lärarna arbetar på ett strukturerat sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna. Det ges under observationer och intervjuer flera exempel på aktiviteter med intresseväckande start av lektioner och en uppföljande avslutning. Det framgår att det på flertalet lektioner är

tydligt för eleverna vad de ska arbeta med och vad syftet med lektionen är. Det finns på alla lektioner som besöktes, en presentation av såväl dagens som lektionens innehåll på tavlan, vilken även går igenom muntligt av lärarna. Lärarna i intervjun uppger att det inte finns någon gemensam riktlinje för lektionsupplägg utan att det sker genom diskussioner lärare emellan.

Stimulerande och utmanade undervisning utifrån elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån varje enskild individs förutsättningar genom att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära samt att de har höga förväntningar på eleverna. Eleverna uppger i intervju att lärarna alltid hjälper dem men att de ofta ber eleverna att försöka tänka ut svaret själva. Om det behövs hjälper läraren till lite grann så att man kan fortsätta själv, berättar eleverna. Lärarna brukar säga att vi ska anstränga oss, inte ge upp och att vi kan, berättar eleverna. På utvecklingssamtalen frågar lärarna hur eleverna lär sig på bästa sätt och försöker sedan anpassa efter varje barns behov. Lärarna uppger att de har höga förväntningar på eleverna och att de motiverar och utmanar eleverna under varje lektion att försöka nå så långt som möjligt. Lärarna ger exempel på elever som utifrån ett särskilt intresse och stor kunskap har fått hålla föredrag för övriga elever i klassen både för att väcka intresse men också för att stimulera de som ligger långt fram. Det finns även anpassade läromedel för såväl de som ligger långt fram som de som behöver extra hjälp för att nå kunskapskraven, berättar lärarna. På skolenheten finns även en verksamhet för extra anpassningar som innebär att elever under en kortare period får gå ifrån klassen för att träna extra inom något avsnitt. Det har varit mycket framgångsrikt och barnen vill gärna gå dit, berättar såväl lärare som elevhälsan och rektorn. Det finns i flera klasser tillgång till resurslärare vilket underlättar att kunna dela klassen i olika grupper efter behov på ett flexibelt sätt.

Elevernas delaktighet i planering och utvärdering

Granskningen visar att eleverna ges flera möjligheter att vara delaktiga i undervisningen och att lärarna regelbundet utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Elever berättar att de ofta får arbeta med det de vill. "Vi säger till fröken och hon brukar lyssna på oss" säger eleverna. Eleverna får även komma med förslag på hur de vill arbeta med olika avsnitt. Lärarna från en årskurs berättar att de inför ett nytt avsnitt ber eleverna skriva vad de redan vet, vad de vill veta och hur de ska göra för att komma dit. Både lärare och elever berättar att eleverna får vara med och utvärdera undervisningen. Det kan ske genom "tummen upp" eller genom att läraren ställer frågor om de avsnitt eleverna arbetar med. En lärare beskriver att hen

alltid har en reflexionsbok där eleverna skriver vad de lärt sig och om de har förslag på förändringar.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§ och 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa och upprätthålla en lugn och trygg miljö. Granskningen visar att elevernas upplevelse av trygghet och studiero systematiskt följs upp och att skolan arbetar aktivt för att vidta åtgärder som tillförsäkrar eleverna en lugn och trygg miljö.

Trygghet och studiero

Granskningen visar att det finns ett gemensamt arbete på skolenheten för att skapa trygghet och studiero och att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. När skolan i augusti 2018 slogs ihop med en annan skola togs beslut om ett flertal gemensamma förhållningssätt för att skapa och vidmakthålla trygghet och studiero, enligt rektorn. Exempel på gemensamma åtgärder är; mobilfri skola, gemensamt kollegialt ansvar för alla elever och att eleverna ska vara utomhus på alla raster tillsammans med rastvärdar. Vid läsårsstart 2018 satsades tid för att arbeta med att skapa trygga grupper, uppger såväl rektorn som lärare.

Eleverna berättar att de oftast är trygga på skolan. Det finns alltid rastvärdar ute på rasten och om någon är dum kan vi gå till en lärare, uppger eleverna. Vi får fylla i glada och ledsna gubbar för att lärarna ska veta om vi har det bra och vi pratar ofta i klassen om hur man ska vara mot varandra, säger eleverna. Elevhälsan uppger att de under hälsosamtal med eleverna ställer många frågor om trygghet och trivsel. Dessa samtal analyseras och återkopplas till rektorn, uppger elevhälsan. Det genomförs även enkäter vars resultat ligger till grund för likabehandlingsplanen på skolan. Klassråd och

elevråd är en annan kanal som används av rektorn och elevhälsan för att få syn på områden som behöver åtgärdas, enligt elevhälsan och rektorn.

För att upprätthålla studieron i klassen har lärarna olika metoder, berättar eleverna. Några lärare gör "tummen upp" i andra klasser klappar läraren i händerna. "Då vet vi att det ska var tyst" säger eleverna. Det fungerar och det blir tyst, uppger eleverna. Flertalet klasser startar dagen med lugn musik och tyst läsning, vilket Skolinspektionen ser vid observationerna som genomförs under besöket. Lärarna uppger att de i arbetslagen pratat sig samman för att skapa tydliga ramar avseende vad som ska gälla i klassrummen men att det inte finns något gemensamt som gäller för hela skolan. Detta innebär att det ser olika ut i de olika arbetslagen, enligt lärarna. I flera klassrum ser Skolinspektionen anslag som kort beskriver hur elever och vuxna ska uppträda i klassrummen. Såväl lärare som elever berättar att de tillsammans har skapat trivselregler. Även om lärarna i de olika arbetslagen har diskuterat olika metoder för att skapa studiero finns inget gemensamt beslut på skolan, enligt lärarna. Det är upp till var och en att ha sina metoder och regler, säger lärarna. Enligt rektorn finns dock gemensamma trivselregler och förhållningssätt men det är upp till varje lärare att se till att de efterlevs.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 13 och 20 a §§ skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdighet i bedömning och betyg ges i låg utsträckning, och utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn endast ger lärarna vissa förutsättningar att samarbeta kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Därtill är rektorns uppföljning och analys av eventuella avvikelser i omdömen och betyg begränsad ur ett likvärdighetsperspektiv.

Metoder för att säkra likvärdighet i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn skapar vissa förutsättningar för lärare att samarbeta kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Rektorn uppger att det på skolan har fattats beslut om att alla ska använda Skolverkets

bedömningsportal. Av intervjuer framkommer att några lärare redan vid planeringen av olika arbetsområden diskuterar bedömningsgrunderna med varandra. Vi utgår från Skolverkets bedömningsstöd och läroplanens mål för de olika avsnitten, berättar lärarna. Flertalet lärare i ett av arbetslagen på skolan arbetar med matriser för att beskriva nivå på kunskapskraven för att säkerställa likvärdig bedömning. Lärarna i detta arbetslag uppger att diskussionerna de har med varandra oftast sker inom årskursen. I en annan årskurs beskriver lärarna att de ofta bedömer varandras prov för att det ska bli mer likvärdigt. Vi diskuterar bedömningar om vi känner oss osäkra, uppger lärarna i denna årskurs. På eget initiativ har lärare i en årskurs diskuterat kunskapskraven med varandra medan det i en annan årskurs i samma arbetslag inte förekommer. En lärare uppger att hen aldrig samråder med andra lärare i samma årskurs vid bedömningar. Det saknas, enligt några lärare, gemensamma rutiner för att säkerställa likvärdig bedömning på skolan. Det är upp till enskild lärare att se till att det är likvärdigt, säger någon lärare. I ett arbetslag uppger lärarna att det inte genomförts någon sambedöma nationella prov. I en årskurs sambedömer lärarna men i övriga årskurser görs bedömning och betygssättning mer individuellt, enligt rektorn. Rektorn lyfter klasskonferenserna, som de har två gånger per läsår, som ett tillfälle då lärarna tillsammans kan diskutera bedömning. Om lärare är osäkra i bedömningar kan de alltid kontakta mig eller biträdande rektor för diskussion, uppger rektorn. Visst kollegialt stöd kan lärarna, som för första gången ska sätta betyg i årskurs 6, få från en annan kommunal skola, uppger rektorn och lärare. Det ges dock inte möjlighet för alla ämnen eller lärare att få detta stöd. Förra läsåret gick flertalet lärare utbildning i formativ bedömning, vilket uppskattades, enligt lärarna. Det framkommer inte vid tillsynen att effekten av utbildningen har följts upp av rektorn. Innevarande läsår har ingen kompetensutveckling genomförts inom området betyg och bedömning, uppger rektorn.

Rektors analyser av avvikelser i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn inte i tillräcklig omfattning följer upp och analyserar eventuella skillnader i lärarnas omdömen och betyg. Lärarna uppger att rektorn inte är med i de diskussioner som förs inför att omdömen ska skrivas. Flera lärare uppger att de inte känner till hur rektorn följer upp om bedömning och betygssättning är likvärdig. Det finns inga rutiner runt detta, säger lärarna. Den analys som sker av bedömningar och betygssättningar stannar nog hos lärarna, uppger de. Vid klasskonferenser som sker två gånger per läsår redovisas lärarnas skriftliga omdömen för rektorn. Dock är inte alla lärare med vid klasskonferenserna varför vissa ämneslärare inte har möjlighet att delta i diskussioner om bedömning, säger några lärare. Rektorn uppger att hon skaffar sig en bild av lärarnas betygssättning under de samtal hon har med lärarna, exempelvis vid medarbetarsamtal. Utifrån enskilda

elevärenden kan jag också få en uppfattning om hur det fungerar i enskilda ämnen, säger rektorn. Rektorn uppger att hon på detta sätt har fått indikationer på att betygssättningen inte fungerat i ett ämne och har då satt in åtgärder för att komma till rätta med detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personal följa upp och analysera avvikelser i omdömen och betyg i syftet att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn i större utsträckning behöver följa upp och analysera eventuella avvikelser i lärarnas omdömen och betyg i syfte att säkerställa att de är likvärdiga och rättvisa. Det framkommer i granskningen att rektorn i något fall upptäckt skillnader i betygssättning men att det saknas rutiner för att finna förklaringar till skillnader i bedömningar mellan olika ämnen och årskurser. Rektorn har inte följt upp elevernas kunskapsresultat på ett tillräckligt strukturerat sätt i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning och betygssättning i skolan eller inte.

Lärarna ska enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen, samt informera rektorn. Hos rektorn ligger ett ansvar för att de bedömningar som görs av elevernas kunskapsutveckling och resultat är likvärdiga, det vill säga att elevernas kunskapsutveckling är bedömd på samma grunder och att bedömningen utgår från kunskapskraven. För att veta det behöver rektorn analysera bedömningarna utifrån skillnader och variationer mellan årskurser och klasser, i förhållande till nationella prov i årskurser där dessa genomförs, och diskutera dessa med lärare. Enligt Skolverkets stödmaterial för bedömning ska kvalitetssäkringen ske, inte bara i relation till de nationella styrdokumentet utan också mellan lärarna på skolan.²

² Skolverket 2016, Betygsskalan och betygen B och D, Stödmaterial, reviderad version

Skolinspektionen rekommenderar att rektorns uppföljning och analys av omdömen och betyg utvecklas och systematiseras inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet med att skapa en ny organisation. Det vill säga att skillnader och variationer gällande kunskapsresultat mellan exempelvis olika elevgrupper och klasser, ämnen och årskurser samt nationella prov och terminsbetyg identifieras och analyseras i syfte att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning. I analysen bör rektorn undersöka om det i avvikelserna finns förklaringar som kan kopplas till lärares kompetens eller eventuella osäkerhet i bedömning och betygssättning. Det är av vikt att rektorn för samtal med lärarna om det som har identifierats och att de tillsammans diskuterar vilka insatser som behövs för att höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet.

På Skolinspektionens vägnar

X Susanne Nordberg

Susanne Nordberg
Beslutsfattare
Signerat av: Susanne Nordberg

X Gerd Pålsson Berg

Gerd Pålsson Berg
Utredare
Signerat av: Gerd Pålsson Berg

I handläggningen av ärendet har även Mirzet Tursunovic, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 7 och 9 maj 2019. Besöket genomfördes av Gerd Pålsson Berg och Mirzet Tursunovic.

Hjortmosseskolan är en kommunal skola i Trollhättans kommun. Hjortmosseskolans verksamhet omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt fritidshem. Vid tiden för granskningen gick cirka 320 elever på grundskolan. Lärarna är organiserade i två arbetslag, årskurs F-3 samt årskurs 4-6. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Skolenheten är ny med start hösten 2018. Tidigare omfattade skolenheten enbart förskoleklass och årskurs 1-3.